

ماجرای تاسیس فرقه یزیدیه

۱۵ آبان ۱۳۹۴ ساعت ۱۱:۵۹

شیخ عدی بن مسافر بن اسماعیل بن موسی بن مروان بن حسن بن مروان، مقیم شهر هکّاری، عابد و زاهد مشهور که طایفه عدویه به او منسوب است، نام او در آفاق پیچیده و خلقی بسیار پیرو او شدند و اعتقاد برخی درباره او چنان فزونی یافت که او را قبله گاه خود قرار داده و به سوی او نماز می گذارند.

بنا به گواهی متون تاریخی ابن مسافر هکّاری مؤسس فرقه یزید پرستی می باشد؛ چنانکه وی معاویه و یزید را خلیفه و مجاهد فی سبیل الله می دانست. شیخ عدی (مشهور به ابن مسافر) فرزند مسافر اموی، از اعقاب مروان بن حکم و از مشایخ تصوف بود. جماعت گرد یزیدی که در سنجاور شیخان به دستور او کتاب الجلوه را کتاب آسمانی می شمردند. ابن مسافر در قریه «بیت قار» از توابع بعلبک متولد شد، دوران تحصیل را در بغداد گذراند و با مبادی عرفان و مشایخ تصوف زمان آشنا گشت، سپس به جهاتی که معلوم نیست، شاید به دعوت مشایخ و صوفیان گرد، عازم کردستان عراق گردید و در قریه البش در ناحیه حکاری [هکّاری] خانقاهی بنا نموده، به ارشاد خلق و نشر مذهب خود پرداخت. او در البش بعد از حدود نود سال عمر در یکی از سال های ۵۵۵، ۵۵۷ یا ۵۵۸ ق. درگذشت و در همان محل مدفون گردید. قبرش امروز کعبه یزیدیان است که زیارت آن را از زیارت مکه بالاتر می دانند.

علت نام گذاری یزیدیان

بسیاری معتقدند که نسبت یزیدیه به «یزید بن معاویه» باز می گردد، هر چند که این دیدگاه از اعتقادات و اخبار یزیدیه سرچشمه می گیرد. یزیدیان گویند: یزید بن معاویه علی رغم مخالفت بسیاری از مسلمانان به ویژه شیعیان، بعد از پدرش به خلافت رسید و در دوران خلافت او، حوادثی هم چون شهادت امام حسین (ع) و یارانش و ستم به اهالی مدینه رخ داد. هم چنین درباره او مطالبی نقل کرده اند که دال بر توهین به دین و شراب خواری در دوران حکومت او می باشد. این موضوعات باعث قیل و قال فراوانی درباره او شده و نظرهای گوناگونی درباره او گفته شده است. به طوری که فرقه های شیعه او را مردی فاسق و بدکار دانستند. اما نظرات اهل تسنن درباره او متفاوت بوده، برخی در دشمنی با او زیاده روی کرده و برخی از آنان راه احتیاط و سکوت را در پیش گرفته اند. برخی دیگر نیز تهمت های مذکور را انکار کرده و درباره او حسن ظن داشته اند. «احمد تیمور پاشا» نقل می کند که نسخه ای کهن از عقاید شیخ عدی را یافته که آخرش ناقص بوده است. در آن می گوید: «یزید بن معاویه که خدای از او خشنود باد، امام و فرزند امام است که به خلافت رسید و در راه خدا جهاد کرد. از او علم و حدیث روایت شده است و او از آن چه

که شیعیان به خاطر قتل امام حسین(ع) و غیره به او نسبت می دهند، پاک و مبراست. هرکس را که درباره او ناسزا بگوید، باید ترک کرد و رها نمود».

یزیدیان با الهام از این سخن شیخ عدی، به دوستی و محبت یزید بن معاویه پرداختند. در آغاز نظر استاد خود را پذیرفتند و سپس در اعتقاد به او زیاده روی کردند و تا آن جا پیش رفتند که از او یک ولیّ و سپس یک پیامبر ساختند. با گذشت سال ها آنان هم چنان به دوستی او ادامه داده اند و اکنون او را به عنوان یکی از خدایان هفت گانه خود می شمارند. ابن اثیر گوید: در سال ۵۵۷ ق. شیخ عدی بن مسافر زاهد درگذشت. او مقیم شهر هکّاریه از نواحی موصل بود و اصل او از سرزمین شام «شهر بعلبک» بود که به موصل رفته و اهل عراق و اهالی کوهستان های آن نواحی از او پیروی و فرمانبرداری نمودند و به او اعتقاد پیدا کردند. همچنین ابن خلکان می گوید: شیخ عدی بن مسافر بن اسماعیل بن موسی بن مروان بن حسن بن مروان، مقیم شهر هکّاری، عابد و زاهد مشهور که طایفه عدویه به او منسوب است، نام او در آفاق پیچیده و خلقی بسیار پیرو او شده اند. اعتقاد برخی درباره او چنان فزونی یافته که او را قبله گاه خود قرار داده و به سوی او نماز می گذارند و به او به عنوان ذخیره خود در آخرت می نگرند. ابن فرطی نیز بیان می کند: در ۶۵۲ ق. بین اصحاب شیخ عدی بن مسافر و اصحاب بدرالدین لؤلؤ صاحب موصل، جنگ واقع شد. کردان عدویه منهزم شدند، بسیاری از ایشان به قتل و جمعی اسیر شدند و کسانی فرستاد تا گور شیخ عدی را شکافتند و استخوان هایش را آتش زدند.

منابع:

۱- ابن اثیر، الکامل، ج ۱۱: ۲۸۹.

۲- ابن خلکان، وفيات الاعیان، ج ۳: ۴۱۵.

۳- ابن فرطی، ترجمه الحوادث الجامعه: ۱۷۰-۱۶۹.

۴- تونجی، یزیدیان یا شیطان پرستان: ۹۴-۹۲.

منبع: قدس آنلاین

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۲۸۵۳/ماجرای-تاسیس-فرقه-یزیدیه>